

Színház- és Filmművészeti Egyetem

Doktori Iskola

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2022. július 8-i ülésén hozott
2022/6/VIII/1/1. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek	4
I.2. A monitoreljárás feltételei	4
II. Látogatóbizottsági értékelés.....	6
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	7
II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége, jogszabályi megfelelés.....	7
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés.....	9
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	9
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	11
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	12
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	13
ESG 1.5 Oktatók	14
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	15
ESG 1.7 Információkezelés.....	16
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	17
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	18
III. Látogató Bizottság.....	18
IV. Mellékletek	19
IV.1. Feladatmeghatározás	19
IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje	19

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Színház- és Filmművészeti Egyetem Doktori Iskola (D122) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy a Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében a DI folyamatainak többségére kiterjed.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek; ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai esetiek. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között kimutatható a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje megfelelő, iránya részben illeszkedik a DI stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra elégséges háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján a Doktori Iskola 2025. december 31-ig akkreditálható, monitoreljárással egybekötve.

A monitoreljáráás feltételei: a doktori iskola 2022. november 30-ig benyújtja a MAB-nak írásos beszámolóját, melyben részletesen ismerteti az ebben a jelentésben felsorolt hiányosságok pótlására vonatkozó intézkedési tervet. Az intézkedési terv végrehajtásának követésére 2024. május 31-ig monitoreljáráás lefolytatásra kerül sor. A pótolandó hiányosságok felsorolása az I.2. fejezetben található; amennyiben ezek pótlása nem történik meg az előírt határidőre, a MAB megvonja az akkreditációt a doktori iskolától.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízva a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- Az egyetem három tudományágat (színházművészet, film- és videoművészet, művészettudomány) magába foglaló DI-je a művészeti és tudományos kutatásnak is hazai bázisa. A szakma egyetlen hazai fokozatszerzési lehetőséget nyújtó intézménye, ahol az oktatási tevékenységet a hivatásukban legkiválóbb és nemzetközi szinten is elismert művészei látják el.
- A DI-ben fontos szempont, hogy a hallgatókat a művészetek kutatásának egyéni, kísérleti kérdéseiben az első pillanattól egzakt kutatómódszertani ismeretek segítsék, ezért ez a szempont hangsúlyosan szerepel az első két év programjában.
- A képzési program második két éve a vezetett kutatásé, azonban a DI sajátossága, hogy a kutatásokat műhelyekben, csoportosan, mindenki számára láthatóan és közösen végzik.
- A három tudományágas DI küldetése erősíteni a diszciplínák közötti együttműködést, támogatni a közös képzést. Feladatuknak tekintik olyan kutató- és alkotóműhelyeket támogatni, melyek a művészetet kutatásként aposztrofálják.

I.2. A monitoreljáráás feltételei

Törzstagi megfelelés:

- A 387/2012. (XII. 19.) a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 2. § (2) bekezdésében foglalt feltételnek a törzstagi állomány nem tesz eleget. Több tudományágban működő DI-ként nem teljesül az a feltétel, hogy a tudományáganként legalább három törzstag többségének (2 fő) egyetemi tanárnak kell lennie. Jelenleg a színházművészet tudományágban egy professor emeritus, egy egyetemi tanár és egy egyetemi docens szerepel törzstagként.
- Az egyetemi tanár törzstagok közül 2 fő az életkora alapján egy képzési ciklus teljes, és a ciklushoz tartozó fokozatszerzési eljárás időszakában betölti a 70. életévét. Ezzel várhatóan a professor emeritusok száma az egyetemi tanárok számához képest növekedni fog. Ez a változás ugyanakkor a Kormányrendelet által az egy tudományágban előírt egyetemi tanár/emeritus professor arányt meghaladná.

ESG 1.1 A minőségbiztosítási politika területén:

- Lényeges kérdésként jelentkezik a doktori iskolai és az egyetemi minőségbiztosítási rendszer illeszkedésének erősítése,
 - az ESG 2015 sztenderdjeinek értelmezésében való közreműködés az intézményi szinttel;
 - a DI minőségértékeléséből következő célok beépülésének módja a Minőségfejlesztési Programba;
 - az intézményi szinten kezelt fejlesztési célok visszacsatolása a DI felé;
 - a doktoranduszok bevonásának módja az intézményi minőségfejlesztési munkába.
- Az adat- és dokumentum alapú működés rendszeresítése.
- A DI külső érdekelti körének meghatározása, ezen érdekelttel való kapcsolattartás módjának, a külső érdekelttel által végzett értékelés rendszerességének a Minőségbiztosítási Szabályzatban történő rögzítése.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok területén:

- A képzési program felülvizsgálati szempontjainak meghatározása, közzététele. Ezek lehetnek időszakonként ugyanazok, vagy egyes felülvizsgálati időszakhoz illesztettek.
- A képzési program eredményességének mérése, a külső érdekelttel visszajelzéseinek gyűjtése a képzési programról, a pályakövetés rendszerének bevezetése.

ESG 1.3 A hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés területén:

- A képzési programhoz kapcsolódó követelményrendszer (tantárgyak teljesítésének követelményei, konferenciárészvétel, publikációs követelmények stb.) meghatározása és közzététele.
- Értékelési feltételek meghatározása, közzététele (a teljes képzési programra).
- A kutatási beszámolás rendszerének formális rögzítése (beszámoló tartalma, értékelése) és a témavezető, doktorandusz kölcsönös értékelési rendszerének fejlesztése.
- A képzési program tantárgyleírásainak közzététele.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése területén:

- Felvételi követelmények és felvételi értékelési követelmények közzététele.

ESG 1.5 Az oktatói feltételek biztosítása területén:

- A törzstagok művészeti/tudományos tevékenységének belső – rendszeres – értékelési rendjének kialakítása, nyomon követése.
- A témavezetőkkel szemben támasztott kiválasztási és értékelési kritériumok meghatározása, és a kiválasztási és értékelési folyamatok transzparenssé tétele.

ESG 1.6 A tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások területén:

- A DÖK működési kereteinek szabályozása, a DÖK bevonása az intézményi szintű döntés-előkészítő és döntéshozó testületek munkájába.

ESG 1.7 Az információkezelés területén:

- Az intézményi és doktori képzés mérési, értékelési, visszacsatolási folyamatainak áttekintése a Minőségügyi Kézikönyv és a Doktori Minőségbiztosítási Szabályzat alapján.
- A DI mérési, értékelési és visszacsatolási folyamatainak felülvizsgálata (intézményi szint, képzési szint).
- A mérési, értékelési és visszacsatolási eljárások transzparenciájának, dokumentáltságának biztosítása.

ESG 1.8 Az információk nyilvánossága területén:

- A minőségbiztosítási tevékenység eredményeinek szisztematikus megjelenítése (minőségcélok, minőségértékelési jelentések, minőségcélok teljesülése).
- A működéshez kapcsolódó eredményességi és elégedettségi adatok, külső érdekeltek, partnerek megjelenítés nyilvános felületen.

II. Látogatóbizottsági értékelés

A MAB jelen DI esetében az akkreditációs eljárást az intézményakkreditációs eljárással egyidejűleg bonyolította le. A látogatás első napján a később kizárólag a DI működésének áttekintésével foglalkozó részbizottság valamennyi, az intézmény egészét érintő vezetői, minőségbiztosítási panelekben, interjúkban részt vett. Így az intézményakkreditációs jelentésben foglaltakhoz képeset a jelen jelentés már csak a DI-re vonatkozó megállapításokat fogalmazza meg, kerülve a rendszerek, egyéb ismétlések (minőségbiztosítási rendszer, intézményi szervezet stb.) leírását ebben a jelentésben.

A jelen DI-re vonatkozó jelentés az intézményre vonatkozó jelentéssel együtt teljes, figyelemmel arra, hogy az intézményen belül a DI nem elkülönülten, hanem integráltan kell, hogy működjön.

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A Színház- és Filmművészeti Egyetem (továbbiakban: Intézmény) Doktori Iskolája a művészeti és művészettudományi területek doktori fokozatának (DLA és PhD in Arts) megszerzését teszi lehetővé olyan egyetemi diplomával rendelkező alkotók számára, akik a színház-, film- és videoművészet, illetve a társművészetek és a művészettudomány területén működnek. Az Intézményben Doktori Tanács, illetve Habilitációs Bizottság működik. A feladat- és hatáskörök elkülönülnek egymástól.

Az Intézményben 1996-tól, illetve véglegesített formában 1998 óta folyik doktori képzés. Jelenlegi formájában 2000-ben akkreditálták, majd 2009-ben új akkreditációval megerősítették a DI-t. A 2015/16-os tanévtől kezdődően a művészettudományi PhD-képzés elindításával három tudományágas iskolává alakult át. Ezekben a tudomány és művészeti ágakban hasonló jellegű doktori képzés nincs Magyarországon.

A DI képzése a következő mesterszakokra épül: Dramaturg, Színházrendező, Színművész, Látványtervező művész, Filmrendező művész, Filmoperatőr művész, Dokumentumfilmrendező művész.

A DI-nrk 2014-ben volt az előző akkreditációja, amely három hiányosságra hívta fel a figyelmet (honlap információk, a minőségbiztosítási sztenderdek nyilvánossága és a C-SWOT elemzés hiánya). A DI az észrevételek alapján javította a hiányosságokat.

Jelenleg kilenc törzstaggal és 32,5 hallgatóval működnek. Az ODT adatai alapján eddig 111 doktori fokozatot ítéltek meg.

II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége, jogszabályi megfelelés

A Kormányrendelet meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, aki *„a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálандó”,* és c) pontja értelmében, hogy *„művészeti alkotásra épülő habilitáció esetén alkotásai országosan és nemzetközileg ismertek és elismertek, továbbá ezt mértékadó, nemzetközi művészeti fórumok pozitív visszhangja igazolja”.*

Egyértelműen megállapítható, hogy a Doktori Iskola törzstagjai:

Almási Tamás professor emeritus,

Balázs Gábor egyetemi tanár,

Győrei Zsolt egyetemi docens,

Hegedűs D. Géza egyetemi tanár,

Huszi Péter professor emeritus,

Jákfalvi Magdolna egyetemi tanár,

Karsai György egyetemi tanár,

M. Tóth Géza egyetemi tanár,

Stóhr Lóránt egyetemi docens,

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos és/vagy művészeti tevékenységet folytatnak.

A DI a MAB akkreditációs eljárására való jelentkezés, az alapszerződés megkötésének időpontjában és a szerződésmódosítás időpontjában a tudományágak számának megfelelő számú és összetételű törzstaggal rendelkezett.

A több tudományágban működő doktori iskolában legalább kilenc törzstagnak, tudományáganként legalább három törzstagnak kell lennie, akik többsége egyetemi tanár és kutatási tevékenységüket az adott tudományágban fejtik ki. A törzstagi állományban a fenti időpontok után bekövetkezett változások miatt a színházművészet tudományágban jelenleg egy professor emeritus, egy egyetemi tanár és egy egyetemi docens szerepel, így a Kormányrendelet 2. § (5) bekezdéseiben rögzítetteknek való megfelelés érdekében további egy egyetemi tanár törzstag alkalmazása szükséges.

A Kormányrendelet alapján a törzstagnak legalább egy képzési ciklusban és a ciklushoz tartozó fokozatszerzési eljárás időtartamára meg kell felelnie annak a követelménynek is, hogy az intézménnyel főállású jogviszonya van. A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. Törvény (továbbiakban: Nftv.) 30. § (4) bekezdése alapján az oktató és a kutató a hetvenedik életévének betöltéséig foglalkoztatható. Főállású jogviszonyban oktató vagy kutató munkakörben lehetséges a foglalkoztatás, míg a professor emeritus az Intézmény által adott cím, de nem foglalkoztatási jogviszony. Az egyetemi tanár törzstagok közül 2 fő betölti a 70. életévét. Ezzel, az Nftv-re figyelemmel, várhatóan a professor emeritusok száma az egyetemi tanárok számához képest növekedni fog. Ez a változás ugyanakkor a Kormányrendelet által az egy tudományágban előírt egyetemi tanár/ emeritus professor arányt meghaladná.

A DI-nek összességében rendkívül rövid időn belül a jogszabályi minimum feltételek teljesülése érdekében a törzstagi összetételt rendeznie szükséges.

A DI vezetője Karsai György egyetemi tanár, klasszika-filológus, színháztörténész, irodalomtörténész. 2003 óta egyetemi tanára az intézménynek. Két másik doktori iskolának

(PTE Interdiszciplináris Doktori Iskola, PTE Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola) is oktatója. Témavezetői tevékenysége során eddig tizenhét vezetésére bízott doktorandusza volt. Az ODT alapján ebből heten szereztek eddig doktori fokozatot.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Sztenderd: *Az intézmények rendelkezzenek publikus és a stratégiai menedzsment részét képező minőségbiztosítási politikával. Ezt a belső érintettek [azaz a hallgatók, az oktatók és a nem oktató személyzet] dolgozzák ki és valósíták meg, megfelelő struktúrák és folyamatok révén, a külső érintettek [felhasználók, munkaadók, partnerek] bevonásával.*

A DI az Intézmény szervezetrendszerében a Rektor irányítása alá tartozik az intézményi szervezeti ábra alapján. Az Intézmény döntéshozatali folyamataiban szabályzati szinten a DI minden szinten megjelenik, ugyanakkor a formai keretek mellett az érdemi jelenlét, és képviselő megoldása szükséges úgy a szabályzati megfelelés, mind a doktori képzés tartalmi működtetésének érdekében. Az akkreditációs látogatás során a Bizottság azt a tapasztalatot szerezte, hogy a DI minőségértékelési jelentésének feldolgozása során az érdekeltek együttműködése nem biztosított, a Minőségmenedzsment Tanácsnak nem tagjai a doktoranduszok, a Szenátusnak nem tagja a Doktorandusz Hallgatói Önkormányzat.

Az Intézmény formálódó új minőségirányítási rendszerében a DI továbbra is Minőségmenedzsment Tanácson keresztül kapcsolódik az intézményi rendszerhez. A 2009. június 1-től hatályos Minőségbiztosítási Szabályzat alapján 2015–2019 közötti időszakra a DI minőségbiztosítási tevékenysége – hasonlóan az intézményi szintű dokumentáltság alacsony szintjére figyelemmel nem volt a vizsgált időszakra dokumentált. A minőségbiztosítás eljárási, illetve specifikus szabályait a DI önálló Minőségbiztosítási Szabályzatban fogalmazta meg. A DI minőségbiztosításának felelőse a DI vezetője, a DI delegáltja nyomán vesz részt a Minőségmenedzsment Tanács munkájában. A DI minőségértékelési tevékenysége a szabályzatok alapján és az interjúk szerint a következő specifikus pontokra fókuszál: oktatók, témavezetők értékelése, doktoranduszok tudományos előmenetelének értékelése, a DI támogató munkájának értékelése.

A DI önértékelési eredményeit évente minőségértékelési jelentésben foglalja össze, melynek eredményeiről beszámol az egyetem Minőségmenedzsment Tanácsának. A DI önértékelését az iskola vezetése összegzi és a Doktori Tanács fogadja el. Erre vonatkozó dokumentumok a Bizottság számára nem álltak rendelkezésre.

A DI önértékelésben megfogalmazott küldetése összhangban áll az egyetem minőségpolitikájával.

A DI fejlesztési céljai kettős módon kerülnek tervezésre. Az egyetem minőségfejlesztési programja tartalmazza az egyetemi célokkal összefüggésben jelentkező átfogó fejlesztési célokat, míg a DI minőségértékelési jelentésében fogalmazza meg (éves önértékelése alapján) a rövid távú minőségfejlesztési céljait, beavatkozási szükségszerűségeit.

A DI minőségbiztosítási rendszere jól illeszkedik méretéhez, egyben a minőségbiztosítási célokhoz. A minőségbiztosítási rendszer ESG 2015 megfelelőségét (és ehhez illeszkedő fejlesztési tevékenységet) az Intézmény minőségbiztosítási rendszere valósítja meg, míg a képzés specifikusságából következő jellemzőkre a DI minőségbiztosítási rendszere fókuszál. E megoldás kiválóan aknázza ki az egyetem adottságait, ugyanakkor kritikus pontja a DI és az egyetemi minőségbiztosítás kapcsolata. Mindezek mellett az ESG 2015 intézményi és ezen belül doktori képzési szintű értelmezése szükséges.

A DI minőségbiztosítási tevékenységébe az érdekeltek széles köre bevonásra kerül az lefolytatott interjúk alapján. A DI szereplőinek észleléseit a DI szemeszterenként az oktatói munka hallgatói értékelésével, valamint a témavezetők szemeszterenként végzett értékelésével vizsgálja. Az iskola félévente sort kerít a doktorandusz fórumra, ahol a külső és belső érdekeltjeinek részvételével megtörténik a DI minőségértékelésének megvitatása, a visszajelzések közös értékelése, a fejlesztendő pontok megjelölése, jellemzően szóban. A fentiekén túl a DI rendszeres visszajelzést nyújt a témavezetők és a hallgatók számára munkájukkal kapcsolatban, míg a doktoranduszok bevonásra kerülnek a DI szervezetébe (Doktori Tanács, Felvételi Bizottság). Az alkalmazott gyakorlat kiváló keretet nyújt a PDCA-ciklus megvalósítására. Lényeges ugyanakkor rögzíteni, hogy a meglévő keret nem alkalmas a DI alapvető működési kereteinek rendszeres felülvizsgálatára, mely a minőségbiztosítási rendszer kiegészítését teszi szükségessé. További fejlesztési szükségességet jelent a külső érdekeltek meghatározása. Bár a DI, méretéből következően a külső érdekeltek bevonását érthetően nem formalizálta, ugyanakkor lényeges kérdésként jelentkezik azok definiálása, bevonásuk mértékének és módjának rendszeres felülvizsgálata. Fontos utalni az Egyetem intézményakkreditációs jelentésének IV.1. PDCA-elv érvényesülése pontjában rögzítettekre.

A DI a csalás, az intoleráns viselkedés elkerülése érdekében az intézményi kereteket alkalmazza. Az SZFE Etikai kódexet fogadott el e kérdések kezelése érdekében. Fentiekén túl pszichológust foglalkoztat a kezelhetetlen feszültségek feloldása érdekében.

Ajánlás

Fejlesztendő pontként jelentkezik a DI működési és szabályzati kereteinek felülvizsgálatára vonatkozó eljárás definiálása.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Sztenderdek: *Az intézmények rendelkezzenek folyamatokkal képzési programjaik kialakítására és jóváhagyására. A képzési programokat úgy kell kialakítani, hogy elérjék kitűzött céljaikat, beleértve az elvárt tanulási eredményeket. A program révén megszerezhető képzés legyen világosan meghatározott és közzét, utalással a nemzeti képesítési keretrendszer megfelelő szintjére, s ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerére.*

Az intézmények folyamatosan kísérik figyelemmel és rendszeres időközönként tekintsék át képzési programjaikat, biztosítandó, hogy azok elérjék kitűzött céljaikat, illetve megfeleljenek a hallgatók és a társadalom igényeinek. Ezen értékelések eredményezzék a programok folyamatos javulását. Az ennek folytán tervezett vagy megtett intézkedéseket minden érdekelt felé közölni kell.

A DI képzési programja összhangban van tudományterületének hazai és nemzetközi kutatási irányjaival, illeszkedik az intézményi graduális programokhoz. A doktori képzés az intézményi fejlesztési tervekben is kulcsszerepet játszik, hiszen az Intézmény HR stratégiájának fontos részét képezi, a minősített oktatói utánpótláson keresztül. A 2021-2024 időszakra vonatkozó Intézményfejlesztési Terv célként rögzíti a DI fejlesztését, kiemelten a fokozattal rendelkező oktatói bázis szélesítésére. A DI alulreprezentáltsága az Intézmény szerint is gyengeségek között szerepel.

A DLA- és a PhD-képzés párhuzamosságai mellett, metodikailag, diszciplináris rendjében eltérő iskolákról van szó. Mind a DLA-, mind a PhD-képzésben szemeszterenként több művészetelméleti és társadalomtudományi kurzust szervez az Intézmény, melynek előadói nemzetközileg is elismert, az Intézmény oktatói közösségén kívülről hívott alkotók és kutatók.

A DI képzési programját a DI vezetése dolgozza ki, és a Doktori Tanács értékeli egy-két évente. A szemeszterenként háromszor-négyszer ülésező Doktori Tanács áttekinti a képzés aktuális feladatait és az esedékes fokozatszerzési eljárásokat. A 2016-ban indult új doktori képzés miatt megtörtént a felülvizsgálat. Ezt követően a Doktori Tanács időközönként áttekinti, hogy sikeres volt-e az új képzési struktúra kialakítása. Emellett, a minden szemeszter elején összehívott, ad hoc Tanrendi Bizottság javaslatot tesz a következő szemeszter tanrendjére, a vendégoktatók személyére. A Bizottság által azonosított gyakorlat mellett, nem rögzített, hogy melyek az értékelés, felülvizsgálat szempontjai, mihez képest ítélt meg a képzési program eredményessége, sikere. A vendégoktatók kiválasztásának rögzített szempontrendszerre nincs. Az Önértékelés nem tér ki a képzési program eredményességének mérésére a külső érdekeltek viszonylatában, és nem tér ki a pályakövetés rendszerére sem.

A Bizottság által azonosított gyakorlatok mellett az intézményi szinten a graduális képzésekben végrehajtott tartalmi módosítások mellett felmerülhet a doktori képzési

programok felülvizsgálatának szükségessége, illetve olyan folyamatok kapcsolatok kialakítása, melyben a doktori képzés és graduális képzés kölcsönösen reflektálni tud az egyes képzési szinteken történt fejlesztésekre, reformokra.

A képzési programok az Intézmény honalapján a Doktori Iskola menüpont alatt elérhetők, de a tantárgyleírások nem érhetők el.

Ajánlások

Olyan folyamatok kialakítása, amelyen keresztül a graduális képzések és a doktori képzés fejlesztésének és felülvizsgálatának eredményei megismerhetők.

A doktoranduszok visszajelzései alapján az angol nyelvű képzések felé történő nyitás a nemzetköziesítés jegyében jelentős továbblépést eredményezne.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák képzési programjaik olyan megvalósítását, amely aktív szerepre ösztönzi a hallgatókat a tanulási folyamat létrehozásában. A hallgatók értékelése tükrözze ezt a megközelítést.*

A DI Önértékelésben bemutatott folyamatok és a látogatás során folytatott panelbeszélgetések alapján megállapítható, hogy a DI törekszik a szakmai, művészeti és tudományos követelményeknek megfelelő képzés és kimenet biztosítására.

Az akkreditáció célja, hogy olyan fejlesztendő területeket jelezz vissza a doktori iskolák számára, amely saját célkitűzéseik, a maguk meghatározta minőség elérésében segítik.

A jelen sztenderd esetében így azok a fejlesztések kerülnek csak megemlítésre, melyek a látogatás során is tapasztalt magas szakami hozzáértést és elhivatottságot kívánják támogatni.

A képzési program nem tartalmazza a tantárgyak teljesítésének feltételrendszerét, követelményrendszerét. Nem meghatározott a kutatási beszámoló szerkezete, a kutató műhelyekben végzett tevékenység, hogy milyen konferenciák, és milyen publikációs tevékenység elvárt (minimum). Az Önértékelésben a DI is fejlesztendőnek értékelte a doktoranduszok visszajelzésének felmérési, értékelési rendszerét.

A graduális és doktori képzésre egyaránt jellemző, hogy a képzési programok megvalósításához kapcsolódó szabályzati háttér rendelkezésre áll. A doktori képzésben alkalmazott számonkérések és értékelések rendszerében nem látható az eredményességi és megfelelési kritériumok meghatározása.

A doktoranduszok teljesítményének értékelése részben megvalósul, de teljes DI szintjén a vizsgaeredményességek elemzése, az értékelések megfelelőségének vizsgálatára a teljes akkreditációs időszakra nézve konkrét mérések, elemzések nem álltak rendelkezésre.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Sztenderd: *Az intézmények következetesen alkalmazzák a teljes hallgatói életciklust lefedő, előzetesen meghatározott és közzétett szabályzataikat, például a hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése tekintetében.*

Az Intézmény honlapján elérhető Doktori Szabályzat a teljes képzést – a felvételtől a végzésig – lefedi. A felvételi folyamat mellett a felvétel objektív követelményei rögzítettek, de az értékelés szempontjai nem meghatározottak. A látogatást követő II. félévben a Doktori Iskola menüpont alatt témahirdetés nem szerepel, mint ahogyan az Intézmény „Felvételi 2022” önálló felvételi oldalán sem. A Doktori Szabályzatban meghatározottak mellett a felvételi követelmények, témahirdetések mellett a felvételi értékelési szempontok meghatározása, és közzététele is szükséges.

A Szabályzat rendelkezik az átvétel lehetőségéről is. A más intézményben teljesített tárgyak befogadásáról és más intézményben vendéghallgatói jogviszony létesítéséről a tudományos titkár és a PhD-programvezető javaslatára a DI vezetője dönt, határozatot a Doktori Tanács hoz. A doktorandusz szakmai teljesítménye is beszámításra kerülhet, kreditálható, a Doktori Szabályzat a részfeltételeket itt sem rögzíti, a döntés egyedi elbírálás alapján történik.

Az előrehaladás-vizsgálat egyik eszköze formálisan a negyedik félév végéig készített két kutatási beszámoló. A két beszámoló közötti előrehaladás értékelését a témavezető végzi. Miután a kutatási beszámoló tartalmával és az értékelésével szemben sincsenek rögzített követelmények az egyes előrehaladások összehasonlíthatósága, maga az előrehaladás-vizsgálat is kérdéses a formális folyamatok mellett. A kutatási és disszertációs képzési szakasz megkezdésének feltétele a három fős bizottság előtt teljesített komplex vizsga teljesítése, amely méri, értékeli a tanulmányi és kutatási, művészeti előmenetelt. A vizsgáról szóló hallgatói tájékoztató és témakörök elérhetőek az Intézmény nyilvános felületén.

A témavezetők szemeszterenként értékelik doktoranduszaikat, mely értékelések a Doktori Tanács előtt is ismertetésre kerülnek. Az éves rendszerességű kutatóműhely-konferenciák lehetőséget adnak a kutatási eredmények időközi ismertetésére. A tantervi hálóba épített Kutatásmódszertan és a Csoportos konzultáció kurzusok szintén a hallgatói előrehaladást támogatják. A doktori értekezések magyar és angol nyelven elérhetőek a DI honlapján.

A doktoranduszok oktatási tevékenységbe való bevonása szabályozott. A doktoranduszok az intézményi szintű utánpótlás nevelésben jelentős szerepet töltenek be. Az elmúlt évekből

kiváló példák a doktoranduszok társosztályvezetői státusza, a kutatási területükhöz illeszkedő kurzusok oktatása, a vendéghallgatók oktatásában való részvétel, valamint a TDK-ban való témavezetői feladatok ellátása.

Ajánlás

Az előrehaladás előrehaladás-vizsgálatok eredményének dokumentálása.

ESG 1.5 Oktatók

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák, hogy oktatóik megfelelő kompetenciával rendelkezzenek. Alkalmazzanak méltányos és átlátható eljárásokat oktatóik toborzására és továbbképzésére.*

A DI törzstagjainak tudományos és művészeti tevékenysége illeszkedik a DI három tudományágához. A törzstagok a DI tudományterületeihez kapcsolódó tudományos és alkotói életművel rendelkeznek, folyamatos és dokumentáltan eredményes tevékenységet folytatnak. A törzstagok közt akad olyan, akinek az MTMT-ben rögzített publikációs tevékenysége nem éri el a MAB által az egyetemi tanároknak megszabott minimum követelményeket. A rögzítések naprakészsége fontos kívánalom a törzstagokkal szemben.

A törzstagok értékelésénél 1.2. pontban leírtak és fentiek alapján mindenképpen szükséges az Intézménynek stratégiai kérdésként kezelni a DI törzstagi állományának a rendezését.

A Doktori Tanács vizsgálja felül és felügyeli a DI oktatóinak, témavezetőinek szakmai teljesítményét, az előírt kritériumoknak való megfelelést, értékeli a témavezetőket a doktoranduszok előhaladásán keresztül is. Ennek a folyamatnak a dokumentáltsága, transzparenciája növelendő. A Doktori Szabályzat arra vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, hogy milyen feltételek szükségesek a témavezetéshez, milyen szempontok alapján kerülnek értékelésre, de a Doktori Iskolában oktatókkal szemben sem rögzít a szabályzat kiválasztási és értékelési kritériumokat.

Formálisan a Doktori Iskola minőségbiztosítása című dokumentum tartalmazza az oktatói munka hallgatói értékelésének űrlapját. Az interjúk alapján ilyen értékelésekre sor került, de a kiértékelés nem transzparens.

Az Intézmény az utóbbi években sem anyagilag, sem infrastruktúrafejlesztéssel nem támogatta a témavezetői munkát. A konferencialátogatások, a hazai és külföldi kutatás, illetve a publikációk költségei is az oktatókat terhelték. A DI vezetőinek elmondása alapján a modellváltás következtében önálló költségvetéssel rendelkeznek, így remélhetőleg a közeljövőben ennek pozitív hozadékai támogatják a képzést.

Ajánlások

A törzstagok utánpótlásra vonatkozó rövid- és középtávú HR-stratégia kialakítása.

Az oktatói munka hallgatói véleményezési rendjének dokumentálása, az értékelések közzététele.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Sztenderd: *Az intézmények megfelelő finanszírozási forrásokkal rendelkezzenek a tanulási és tanítási tevékenységekhez, valamint biztosítsanak adekvát és könnyen hozzáférhető tanulástámogató feltételeket és hallgatói szolgáltatásokat.*

A tanulástámogató feltételeket a DI saját finansziális kereteihez mérten tudja biztosítani hallgatóinak.

A nemzetközi szakirodalommal ellátott könyvtár alapvetően kiszolgálja az Intézmény hallgatóit, azonban számos pontjában további fejlesztést igényel, például a nemzetközi folyóirat-adatbázisokhoz való hozzáférés jelenleg nem biztosított.

A doktoranduszok tanulmányi ügyintézését – az intézményi rendszertől eltérően – a doktori koordinátor látja el, akinek feladatköre a Doktori Szabályzatban rögzített. Az MTMT adatbázisban megjelenő tudományos eredmények feltöltése hiányos. A feltöltéseket a doktoranduszok maguk látják el, segítségükre a könyvtár munkatársai állnak rendelkezésre. Az oktatók bevonják a hallgatókat a szerkesztői, alkotói tevékenységekbe: a hallgatókkal közösen működtetett Theatron folyóiratban számos hallgatói publikáció jelenik meg.

A doktoranduszok a nemzetközi tudományos életbe az oktatói kapcsolati hálón keresztül tudnak betekintést nyerni, csatlakozni. Jelenleg az Erasmus programon keresztül van lehetőség konferencián való részvételre. A DLA program doktoranduszai rendszeres meghívottjai, alkalmanként szervezői nemzetközi konferenciáknak, workshopoknak. A művészeti tevékenység és a szervezői aktivitás kreditekkel elismert.

2021 októbere óta újra működik a Doktorandusz Önkormányzat, 2 elnökségi taggal. A DÖK a döntés-előkészítési szintek munkájába a Doktori Tanácson és a Felvételi Bizottságon keresztül kapcsolódik be. Működésükről nyilvános felületen nem érhető el információ, a hallgatói szolgáltatásokkal kapcsolatban kevés adat áll rendelkezésre. Alapszabályuk nem elérhető. Nem ismert a hallgatói szolgáltatásokkal kapcsolatos igényfelmérés és a felmérésből származó eredmények értékelésének folyamata és módszere sem. Intézményi döntés-előkészítő és véleményező bizottságokban jelenléte nem biztosított.

Az intézményi értékeléshez mérten a hallgatói infrastrukturális szolgáltatási rendszer fejlesztendő.

Ajánlások

A doktoranduszoknak nyújtott szolgáltatások rendszerének feltérképezése, ehhez igazított szükséges és arányos igény- és elégedettségmérések bevezetése.

A művészetek képzési területen működő más doktori iskolák doktoranduszaival, a Doktoranduszok Országos Szövetségével való kapcsolat kialakítása az érdekképviseleti feladatok ellátásának támogatásához.

ESG 1.7 Információkezelés

Sztenderd: *Az intézmények gyűjtsenek, elemezzenek és használjanak releváns információkat képzési programjaik és egyéb tevékenységeik irányítására.*

A Minőségügyi Kézikönyv tíz információs kör esetében ír elő rendszerezett információgyűjtést: gólya hallgatók véleményfelmérése; oktatói munka hallgatói véleményezése; hallgatói elégedettségmérés; végzős hallgatók véleményfelmérése; végzett hallgatók véleményfelmérése; záróvizsga elnökök véleményfelmérése; oktatói-kutatói elégedettségmérés; munkatársi elégedettségmérés; minőségügyi rendszer vezetőségi értékelése; hallgatói panaszkezelés.

A DI Minősegbiztosítási Szabályzatában a következő adatok gyűjtését, értékelését írja elő: oktatói munka hallgatói véleményezése; hallgatói teljesítmények (kutatási beszámolók, MTMT monitorozása); doktori fokozatot szerettek száma; lemorzsolódás; doktori védések során megfogalmazott szakértői vélemények; doktori képzésre jelentkezettek száma; kutatási tervek, kutatási beszámolók témavezetői értékelése; témavezetők értékelése az általuk vezetett doktorandusz előre haladásának tükrében.

A látogatás során kapott információ alapján az Intézmény által gyűjtött adatokhoz a Doktori Iskolának jelenleg nincsen hozzáférése, terv szerint a fejlesztés alatt álló vezetői információs rendszeren (VIR) keresztül ez a hozzáférés megoldódik.

A DI által gyűjtött információk számba vételének és összegzésének a felelőse a doktori koordinátor. A látogatás során is megerősített folyamat alapján ezen adatok segítségével összeállított minőségértékelési jelentés a félévente megrendezésre kerülő doktoranduszok fórumán kerül megvitatásra. A doktoranduszok specifikus visszajelzést kapnak szemeszterenként a hallgatói teljesítmény, a kutatási beszámolók témavezetői értékelése, valamint a témavezetők értékelése nyomán. A DI rendszeres visszajelzést nyújt az oktatók számára a minőségértékelési jelentés végső változatának megküldésével.

A DI diplomás pályakövetést nem alkalmaz. Minthogy az iskola egyik alapvető céljaként jelentkezik a fokozatot szerettek foglalkoztatása, így mindez a cél módosulásával nyerhet értelmet.

Intézményi szinten is szükséges a szabályzatban formálisan rögzített mérés, értékelési eljárások gyakorlati rendszeresítése. Ennek nyomán szükséges az intézményi és doktori szint közötti harmonizációt végrehajtani, csökkenteni a kettős adatgyűjtéseket, értékeléseket,

megtalálni azokat az adatköröket, amelyek a doktori képzés számára is hasznosnak intézményi szinten. Mindezek után pedig kizárólag a doktori képzéshez illesztett mérési eljárásokat elvégezni, és úgy az adatgyűjtés, mint az elemzés, és visszacsatolás eredményeit transzparenssé, dokumentumukon keresztül követhetővé tenni. Tovább fejlesztési lehetőséget jelent az értékelt adatok esetében cél és/vagy referencia értékek meghatározása, ezek tükrében történő értékelés megvalósítása.

A jelenlegi személyes interakciók keretében végzett mérési, visszacsatolási folyamatok fontos szerepet töltenek be a DI működésében, azonban ennek adat- és dokumentumalapú működtetése is szükséges.

Ajánlás

A DI bevonása, és hozzáférés biztosítása a releváns VIR adatkörökhöz.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Sztenderd: *Az intézmények tegyenek közzé világos, pontos, objektív, naprakész és könnyen hozzáférhető információkat tevékenységükről, benne képzési programjaikról.*

Honlapján világosan és egyértelmű módon azonosítható és elérhető (tanulmányukat 2016.09.01 előtt és után megkezdett hallgatók számára egyaránt) a képzési terv. A DI honlapján közzétette az önértékeléskészítés, látogatás időpontjában a felvételi követelményeket; a felvételi eljárás adminisztratív feltételeit éppúgy, mint az értékelés szempontjait és módját, a jelentkezés alapjául szolgáló témakiírásokat, a költségterítés összegét. Ezek a jelentés készítés, lezárás időpontjában már nem voltak elérhetőek.

A DI nem tesz közzé egyedi információt kutatási projektjeiről, kutatócsoportjairól, ugyanakkor ezek az információk az Intézmény honlapján hozzáférhetőek. A DI eseményei, védései nyilvános hírként szintén megjelennek honlapján.

Hasonlóképpen nyilvánosan közzétett információt jelentenek a fokozatott szerzettek, illetve az értekezéseik. Az oktatókról, a témakiírókról, tőzstagokról az Intézmény nem jelenít meg közvetlenül információkat, de a doktori.hu oldalról elérhetőek. A DI felépítését, működését meghatározó szabályzatait szintén közzé tette. A szabályzatok azon túl, hogy segítik a tájékozódást, egyértelmű jelzést tartalmaznak életbe lépésükről, hatályosságukról.

A DI honlapján sikerességi, eredményességi mutatók nem érhetőek el, a minőségértékelési jelentések, minőségcélok, azok teljesülése nem nyilvánosak. Partnerkapcsolatainak, külső érdekeltjeinek, a képzés során együttműködő partnerek bemutatása is hasznos lenne.

Alapvető információk a képzéssel kapcsolatban a honlapján megjelennek, vagy a honlapján keresztül a doktori.hu oldalról elérhetőek, ugyanakkor a fentebb sorolt, nyilvánosan nem elérhető adatok közzététele pótlendő.

Ajánlás

Az aktuális felvételi – 2022. évi – eljáráshoz kapcsolódó információk közzététele. (Amennyiben a következő tanévben nem indul képzés, erre vonatkozó egyértelmű információ közzététele.)

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

Sztenderd: *Az intézményeket rendszeres időközönként külső minőségbiztosítás alá kell vetni az ESG szerint.*

A DI a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság akkreditációs eljárásán felül nem folytat rendszeres külső minőségbiztosítási gyakorlatot.

III. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki, és a következő tagokból áll:

Az intézményakkreditációs bizottság társelnöke, a doktori akkreditációs részbizottság elnöke:

Dr. Nátyi Róbert, dékán, Szegedi Tudományegyetem, Bartók Béla Művészeti Kar

Tagok:

Dr. Vilmányi Márton egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem

Szabó László András doktorandusz, Doktoranduszok Országos Szövetsége

Bogdán Anikó szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Online interjúk időpontja: 2021. november 23–24.

IV. Mellékletek

IV.1. Feladatmeghatározás

Az SzFE rektora a MAB-ot kérte fel a Doktori Iskola (D122) minőségitelesítési (akkreditációs) eljárásának lefolytatására.

Az értékelés alapja az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosítási irányelvei és sztenderdjei (ESG).

Az akkreditációs eljárás célja megvizsgálni, hogy a doktori iskola az ESG szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a sztenderdeknek való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

Az értékelés retrospektív jellegű, az aktuális és a legutóbbi eljárás között eltelt időtartamot vizsgálja, külön figyelemmel arra, hogy az előző értékelés alapján milyen intézkedések születtek.

Az eljárás kiemelt célja továbbá a jó gyakorlatok azonosítása, valamint a doktori iskolák fejlesztéséhez történő szakértői segítségnyújtás.

IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje

SZÍNHÁZ- ÉS FILMMŰVÉSZETI EGYETEM				
intézményakkreditációs és működő doktori iskola akkreditációs eljárás menetrendje 2021. november 23-24.				
2021. november 23.				
Időpont	Panel	Bizottság (teljes, IA, DIA) ¹	beosztás	név
8:30-9:20	Bizottsági munkaülés (zárt)			
9:30-9:45	Nyitó ülés	teljes	Intézmény által kijelölt résztvevők	Szarka Gábor, Zalán János, Novák Emil, Rátóti Zoltán, Vidnyánszky Attila
szünet				
10:00-11:00	Stratégiai tervezés, vezetés	teljes	rektori feladatokkal megbízott általános rektorhelyettes	Novák Emil

¹ Jelölések:

IA=intézményakkreditáció; DIA = doktori iskola akkreditáció

			kancellár	Szarka Gábor
			oktatási rektorhelyettes	Zalán János
szünet				
11:10-12:00	Stratégiai tervezés, vezetés 2.	teljes	Kancellári Kabinet vezetője	Szabó Zoltán
			Habilitációs Bizottság elnöke	Jákfalvi Magdolna
			rektorhelyettesi tanácsadó	Kósa Péter
			DI-vezető	Karsai György
			Könyvtár vezetője	Takács Gabriella
szünet				
12:10-13:00	Minőségbiztosítási panel	teljes	Minőségmenedzsment Tanács, tag	Bagány Márton
			Rektori Kabinet vezetője	Kéri Zoltán
			oktatástámogatási igazgató	Jáger Éva
13:00-13:30	EBÉDSZÜNET			
13:35-14:20	Tanulástámogatás, oktatásszervezés	teljes	intézeti és tanulmányi előadók	Papp Zsófia
			oktatásszervezési osztály	Fiedler Kata
			MTMT-koordinátor	Kis Tamás
			DI-koordinátor	Gál Enikő
szünet				
14:30-15:00	Hallgatói Önkormányzat	teljes	HÖK-elnök	Ferenczy Nagy Boglárka
			Gazdasági Bizottság, elnök	Fülöp Kristóf
			Választási Bizottság, tag	Hevesi Fanni
15:00-16:30	Bizottsági zárt munkaülés			
2021. november 24.				
Időpont	Panel	Bizottság	beosztás	név
8:30-9:20	Intézetvezetők	IA	3 intézetvezető	Antal Zsolt
				Bodolay Géza
				Sára Balázs
szünet				
9:30-10:20	Intézeti minőségbiztosítás és	IA	4-6 szakfelelős	Fazekas István
				Vecsernyés János
				Veress Ferenc

M A B

MAGYAR FELSOROKTATÁSI
AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

	képzésgondozás, képzésfejlesztés			Kékesi Attila
szünet				
10:30-11:20	Osztályvezető tanárok	IA	4-6 fő	Rátóti Zoltán Erdélyi Gábor Pataki András Szabó Csilla Kiss-B. Attila Zilahy Tamás
8:30-9:20	DI vezetése	DIA	DI-vezető PhD-program vezetője DLA-program vezetője	Karsai György Jákfalvi Magdolna Stóhr Lóránt
szünet				
9:30-10:20	DI törzstagjai	DIA	törzstagok, 4 fő	Győrei Zsolt Almási Tamás M. Tóth Géza Hegedűs D. Géza
szünet				
10:30-11:20	oktatók, témavezetők	DIA	oktatók-témavezetők, 4-6 fő	Kékesi Attila Golden Dániel Novák Eszter Vecsernyés János
11:30-12:00	Ebédszünet			
12:00-13:20	Bizottsági zárt munkaülés			
13:30-14:20	Nyilvános záró értekezlet	teljes	Intézmény által kijelölt tagok	